

Сергій Сергійович Чернявський

*Кафедра криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ
Київ, Україна*

Лариса Давидівна Удалова

*Інститут післядипломної освіти
Національна академія внутрішніх справ
Київ, Україна*

Юлія Миколаївна Черноус

*Кафедра криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ
Київ, Україна*

ПІДРУЧНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ З КРИМІНАЛІСТИКИ У ДВОХ ТОМАХ¹

Зміни, що відбуваються у світі, позначаються на трансформації сучасної злочинності, яка діє вдосконаленими засобами, методами і прийомами, розвивається й інтегрується в суспільні процеси, долаючи кордони держав. Указане зумовлює необхідність всеосяжного залучення наукових досягнень у практику і відповідно підвищує рівень вимог щодо опанування навчальною дисципліною «Криміналістика». Необхідні якісно нові, інноваційні підходи, для розв'язання завдань боротьби зі злочинністю за сучасних реалій. Ураховуючи вказані обставини, важливим є якісне оновлення змісту навчальної дисципліни «Криміналістика», що і було зроблено авторами однойменного двотомного підручника [1; 2], підготовленого авторським колективом кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за редакцією керівника кафедри – доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України В. Ю. Шепітька.

Високий науковий рівень рецензованої праці забезпечив авторський колектив, який працював над її підготовкою. До його складу увійшли: доктори юридичних наук, професори, академіки НАПрН України В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова; доктори юридичних наук, професори В. М. Шевчук,

¹ Шепітько В. Ю. Криміналістика : у 2 т. Т. 1 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова ; за ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – 456 с. ; Т. 2. – 328 с.

Б. В. Щур; доктор юридичних наук, доцент М. В. Шепітько; кандидати юридичних наук, доценти Г. К. Авдєєва, В. І. Алексеїчук, В. В. Білоус, І. В. Борисенко, О. Ю. Булукув, А. Л. Дудніков, М. В. Капустіна, М. В. Костенко, В. В. Семенов, О. В. Фунікова, Г. О. Чорний; кандидати юридичних наук Є. Є. Демідова, О. М. Домашенко, Д. В. Затенацький, К. В. Латиш, Н. В. Павлюк, В. О. Яремчук.

Харківська криміналістична школа є лідером із підготовки фундаментальних праць з актуальних питань науки криміналістики. Наукові доробки цілком закономірно трансформуються в освітній процес як Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, так й інших закладів вищої освіти, які готують фахівців у галузі юриспруденції.

Зміст підручника викладено згідно з кримінальним процесуальним законодавством України з урахуванням процесів реформування правоохоронних органів, відповідно до обраного євроінтеграційного напрямку розвитку держави.

Структура підручника всебічно висвітлює програму навчальної дисципліни «Криміналістика». Водночас зі змісту рецензованої праці вбачається, що автори ставили за мету не лише викласти теоретичні положення криміналістики, а й урахували актуальні потреби практики, сформували змістовні криміналістичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності з розслідування злочинів.

Перший том рецензованої праці присвячений висвітленню таких структурних елементів системи криміналістики, як теоретичні засади, криміналістична техніка й криміналістична тактика. Вивчення змісту теоретичних засад криміналістики надає уявлення про поняття та значення криміналістики; методи криміналістики; криміналістичну ідентифікацію; історію криміналістики.

Питання криміналістичної техніки розкриті відповідно до галузей, зокрема: судової фотографії та відеозапису; трасології; криміналістичного дослідження зброї; техніко-криміналістичного дослідження документів; криміналістичного дослідження письма; криміналістичного дослідження матеріалів і речовин; ідентифікації людини за ознаками зовнішності; кримінальної реєстрації.

Новим і таким, що заслуговує на підтримку, є погляд на структуру криміналістичної тактики. Ідеться про виокремлення таких її складових, як криміналістична стратегія та прогнозування, організація і планування розслідування злочинів; сутність та види слідчих (розшукових) та судових дій (огляду, допиту, обшуку, пред'явлення для впізнання; слідчого експерименту; залучення експерта і спеціаліста та проведення судових експертиз).

У другому томі підручника «Криміналістика» ґрунтовно розкрито широке коло питань методики розслідування злочинів. Визначено загальні положення методики розслідування злочинів, надано методики розслідування окремих ви-

дів (груп) злочинів: вбивств; згвалтувань; привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; крадіжок, грабежів та розбоїв; вимагань; шахрайства; злочинів корупційної спрямованості; злочинів проти правосуддя; контрабанди; злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху; підпалів та інших злочинів, пов'язаних із виникненням пожеж; терористичних актів; хуліганства; незаконного обігу вогнепальної зброї; злочинів проти довкілля; злочинів, що вчиняються організованими злочинними групами.

Із погляду актуальних проблем практичної діяльності в боротьбі зі злочинністю, особливу увагу й зацікавленість викликають запропоновані авторами методики розслідування злочинів корупційної спрямованості та злочинів проти правосуддя. Під час підготовки даних розділів підручника було застосовано низку методів наукового пізнання, у тому числі системно-структурний метод та метод системного аналізу, що дозволило комплексно підійти до вирішення наявних у юридичній літературі теоретичних дискусій та гострих проблем практичної діяльності.

Важливою характеристикою підручника з криміналістики є логічність, простота та ясність викладення матеріалу. Автори дають чіткі визначення наукових термінів, які використовуються в його тексті, зокрема таких: криміналістика, криміналістична техніка, криміналістична тактика, планування розслідування, методика розслідування злочинів та ін.

Ураховуючи вищезазначене, є підстави констатувати, що рецензований навчальний підручник «Криміналістика», підготовлений авторським колективом кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України В. Ю. Шепітька, є оригінальним виданням, яке становить значний науковий інтерес, є актуальним і своєчасним, має практичну цінність. Підручник відповідає вимогам, що ставляться до навчально-методичних праць, і, на переконання рецензентів, рекомендується до використання з метою забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти МВС України зі специфічними умовами навчання, іншими закладами вищої освіти України при підготовці здобувачів за спеціальністю «Право».

Рецензоване навчальне видання буде корисним і для практичних працівників – слідчих, детективів, оперативних співробітників, прокурорів, суддів, адвокатів та інших фахівців у галузі юриспруденції, а також у системі підвищення їх кваліфікації.

Наведений огляд двотомного підручника «Криміналістика» слід підсумувати беззаперечним висновком про своєчасність і корисність його підготовки, що неодмінно сприятиме подальшому розвитку науки криміналістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Шепітько В. Ю. Криміналістика : у 2 т. / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Конавалова ; за ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – Т. 1. – 456 с.
- [2] Шепітько В. Ю. Криміналістика : у 2 т. / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Конавалова ; за ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. – Т. 2. – 328 с.

REFERENCES

- [1] Shepit'ko, V. Yu., Zhuravel, V. A., & Konovalova, V. O. (2019). *Criminology. Vol. 1.* Kharkiv: Pravo.
- [2] Shepit'ko, V. Yu., Zhuravel, V. A., & Konovalova, V. O. (2019). *Criminology. Vol. 2.* Kharkiv: Pravo.

Сергій Сергійович Чернявський

Заслужений діяч науки і техніки України
Проректор, доктор юридичних наук
Професор кафедри криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ
02000, Солом'янська площа, 1, Київ, Україна

Лариса Давидівна Удалова

Заслужений діяч науки і техніки України
Доктор юридичних наук, професор
Директор інституту післядипломної освіти
Національна академія внутрішніх справ
02000, Солом'янська площа, 1, Київ, Україна

Юлія Миколаївна Черноус

Доктор юридичних наук, професор
Кафедра криміналістики та судової медицини
Національна академія внутрішніх справ
02000, Солом'янська площа, 1, Київ, Україна

Sergia S. Cherniavskyi

Honored Worker of Science and Technology of Ukraine
Vice Rector, Doctor of Juridical Sciences, Professor
Department of Criminalistics and Forensic Medicine
National Academy of Internal Affairs
02000, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

Larisa D. Udalova

Honored Worker of Science and Technology of Ukraine
Doctor of Juridical Sciences, Professor

Director of the Institute of Postgraduate Education
National Academy of Internal Affairs
02000, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine

Yulia M. Chornous

Doctor of Juridical Sciences, Professor
Department of Criminalistics and Forensic Medicine
National Academy of Internal Affairs
02000, 1 Solomianska Sq., Kyiv, Ukraine